

Aan de burgemeesters

Datum

21 juni 2023

Kenmerk

U202300340

Telefoon

070-373 83 93

Bijlage(n)

3

Onderwerp

Voorkomen identiteitsfraude

Geachte heer, mevrouw,

Vorig jaar kwam een aantal incidenten in het nieuws waarbij ambtenaren in verschillende gemeenten valse paspoorten en rijbewijzen aanmaakten voor criminelen. Deze incidenten tasten niet alleen het vertrouwen van het Rijk in de gemeenten aan, maar ook het maatschappelijk vertrouwen in onze democratische rechtsstaat wordt hierdoor ondermijnd.

Hierbij vragen wij uw aandacht voor het voorkomen van herhaling van dergelijke incidenten. Tevens informeren wij u over het Rijksbeleid en welke preventieve maatregelen u kunt treffen in het kader personeelsbeleid en over de aanpak van opleidingen.

Maatregelen

De incidenten hebben geleid tot een onderzoek van de minister van Justitie en Veiligheid naar mogelijke extra maatregelen om identiteitsfraude te voorkomen.¹ Waaronder het technisch afdwingen van functiescheiding in het werkproces, zodat de aanvraag en verstrekking van identiteitsdocumenten altijd door twee verschillende medewerkers plaatsvindt, meer en beter toezicht op de praktische uitvoering van het aanvraag- en uitgifteproces en veiliger opslag van documenten. Voor de middellange termijn wordt gewerkt aan landelijke maatregelen om corruptie en ondermijning bij uitgifte van identiteitsdocumenten verder te voorkomen. Hiervoor is door BZK het programma Verbeteren Reisdocumenten Stelsel opgestart, dat beoogt de kwaliteit, fraudebestendigheid en betrouwbaarheid van het reisdocumentenstelsel naar een hoger niveau te tillen. Wij overleggen met BZK over compensatie van de extra kosten die gemeenten moeten maken bij het treffen van maatregelen op de korte termijn.

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021-2022, 25 764, nr. 137

Personeelsbeleid

Criminelen hebben grote bedragen over voor een vals paspoort. Voor het verkrijgen daarvan zoeken zij de zwakste schakel. Dat is de baliemedewerker in het gemeentehuis, die onder druk of tegen betaling wordt verleid een paspoort of rijbewijs te verstrekken met een valse identiteit. De achtergrond van de betrokken baliemedewerkers toont aan dat geldelijk gewin niet de enige drijfveer voor corruptie is. Angst, ontstaan vanuit intimidatie, is zeker zo belangrijk.

De interne organisatie moet een werkomgeving bieden waarin ambtenaren veilig hun werk kunnen doen. Voelen medewerkers zich veilig genoeg om bedreigingen te melden? Is de organisatie voldoende ingericht op het opvolgen van meldingen over bedreiging? Dat zijn vragen die in een goed personeelsbeleid worden omgezet in maatregelen die de interne organisatie veiliger maken. Denk aan het vereisen van een verklaring omtrent gedrag voor nieuwe medewerkers. Wij wijzen u graag op de Toolkit Integriteit Ambtenaren van de VNG. Deze bevat een heel scala aan praktische instrumenten die uw organisatie kunnen ondersteunen bij de ontwikkeling of verbetering van dit beleid.

Paspoortpiek

Door het verlopen van de reisdocumenten die na de verlenging van de geldigheidstermijn van 5 naar 10 jaar in 2014 zijn uitgegeven zal een zogenoemde 'paspoortpiek' optreden in 2024 die zal aanhouden tot 2029. De paspoortpiek leidt tot een toenemende werkdruk aan de balie, die samenvalt met een krapte op de arbeidsmarkt. Door de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) is met dit doel een wervingscampagne gestart voor nieuwe medewerkers Burgerzaken. Zij kunnen te zijner tijd met de juiste opleiding snel aan de slag.

Slot

Integriteit en veiligheid van medewerkers zijn niet vanzelfsprekend. Het juiste personeelsbeleid kan de sleutel zijn om grip te krijgen op beide aspecten.

Met vragen over deze brief kunt u terecht bij het informatiecentrum van de VNG (070-373 83 93 of e-mail: info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur